

ΜΙΚΡΗ ΠΥΞΙΔΑ compasito

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

HFC
"Hope
For
Children"

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

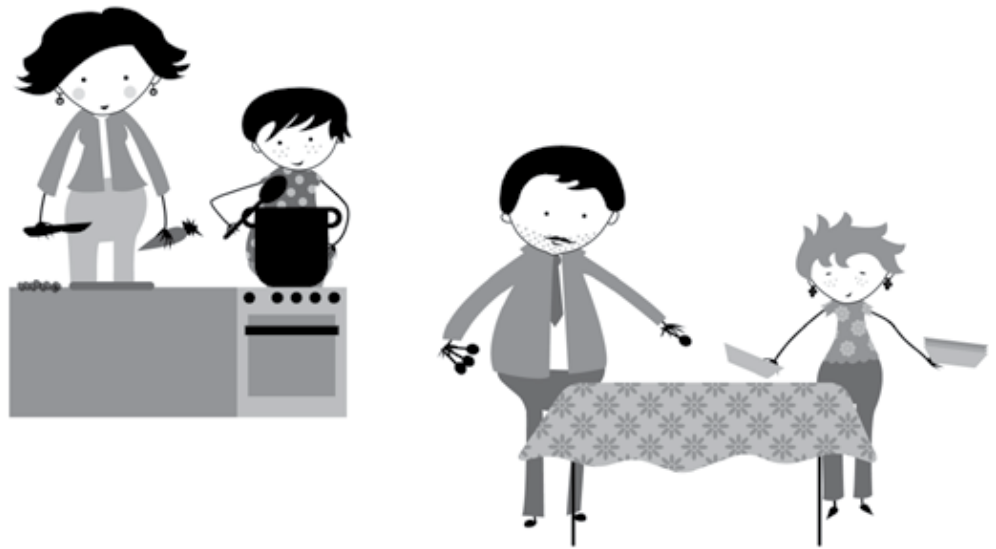

Επίτροπος Προστασίας
των Δικαιωμάτων
του Παιδιού

7. Ισότητα Μεταξύ των Φύλων

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αναγνωρίζουν τα δικά τους στερέοτυπα σχετικά με τα φύλα και να προβληματίζονται σχετικά με το αν οι διδακτικές τους μεθόδους, η γλώσσα και η αλληλεπίδρασή τους με τα αγόρια και τα κορίτσια αντικατοπτρίζει την ισότητα μεταξύ των φύλων που προσπαθούν να μεταδώσουν.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ;

Ένα σημαντικό θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ισότητα μεταξύ των φύλων σημαίνει την ίση ενδυνάμωση και συμμετοχή τόσο για τους άντρες όσο και τις γυναίκες σε όλα τα φάσματα της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής. Αυτό δεν υπονοεί ότι τα δυο φύλα είναι τα ίδια, αλλά ότι είναι ίσα στα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια. Όπως και με όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, πρέπει να παλεύουμε συνεχώς για την ισότητα μεταξύ των φύλων, να την προστατεύουμε και να την ενθαρρύνουμε.

Για περισσότερα από εκατό πενήντα χρόνια, το κίνημα χειραφέτησης των γυναικών έχει επικεντρωθεί στην εξάλειψη των ευρέως διαδεδομένων διακρίσεων που βιώνουν οι περισσότερες γυναίκες και στην απόκτηση μιας πιο ίσης συμμετοχής αντρών και γυναικών στη ζωή της κοινότητας. Ως αποτέλεσμα αυτού, οι ζωές των περισσότερων Ευρωπαϊκών γυναικών και αντρών του σήμερα διαφέρουν σημαντικά από τις ζωές αυτών που ζούσαν έναν αιώνα πριν. Οι κύριοι τομείς εξέλιξης για τις γυναίκες είναι:

- Η ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση
- Η είσοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας σε μεγαλύτερο βαθμό
- Η οικονομική κατάσταση των γυναικών
- Η κατανομή της εργασίας στο σπίτι και στη φροντίδα των παιδιών
- Η οικογενειακή δομή
- Η νεανική κουλτούρα
- Νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας

Παρόλο που έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος σχετικά με την ισότητα και άλλα θέματα, ένας αριθμός από εμπόδια για την ισότητα των φύλων είναι ακόμη η καθημερινή πραγματικότητα στην Ευρώπη.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΦΥΛΟ;

Το φύλο και το κοινωνικό φύλο δεν είναι το ίδιο πράγμα. Το φύλο είναι ένα βιολογικό δεδομένο. Σχεδόν όλα τα ανθρώπινα όντα γεννιούνται με ένα από τα δυο βιολογικά διαφοροποιημένα είδη: κορίτσι ή αγόρι. Το κοινωνικό φύλο από την άλλη, είναι μια κοινωνική κατάσταση. Όπως εξηγά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ):

‘Το φύλο’ αναφέρεται στα βιολογικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά που ορίζουν τους άντρες και τις γυναίκες.

‘Το κοινωνικό φύλο’ αναφέρεται στους κοινωνικά διαμορφωμένους ρόλους, τις συμπεριφορές, τις δραστηριότητες και τις νοοτροπίες που μια υπάρχουσα κοινωνία θεωρεί κατάλληλες για τους άντρες και τις γυναίκες.

Για να το θέσουμε αλλιώς:

‘Άρσενικό’ και ‘θηλυκό’ είναι κατηγορίες του φύλου, ενώ ‘ανδρικό’ και ‘γυναικείο’ είναι κατηγορίες του κοινωνικού φύλου.¹

Μερικά παραδείγματα των χαρακτηριστικών του φύλου:

- Τα κορίτσια ξεκινούν να έχουν έμμηνο ρήση ενώ τα αγόρια δεν έχουν·
- Τα αγόρια έχουν όρχεις ενώ τα κορίτσια δεν έχουν·
- Οι γυναίκες μπορούν να θηλάσουν ένα παιδί ενώ οι άντρες δε μπορούν·
- Μετά από την εφηβεία, τα περισσότερα αγόρια αναπτύσσουν μεγαλύτερη μυϊκή ικανότητα από τα κορίτσια.

Μερικά παραδείγματα των χαρακτηριστικών του κοινωνικού φύλου:

- Στην Ευρώπη, οι γυναίκες κερδίζουν λιγότερα χρήματα από ότι οι άντρες για παρόμοια εργασία·
- Σε πολλές χώρες, τα κορίτσια χορεύουν περισσότερο, ενώ τα αγόρια παίζουν περισσότερο ποδόσφαιρο·
- Σε όλο τον κόσμο, οι γυναίκες και τα κορίτσια κάνουν περισσότερες δουλειές του σπιτιού από τους άντρες και τα αγόρια·
- Τα αγόρια υποβάλλονται πιο συχνά σε σωματική τιμωρία από τα κορίτσια.

Ένα σημαντικό μέρος της ταυτότητας και της ατομικότητας κάποιου είναι οι ρόλοι των φύλων που σχηματίζονται μέσω της κοινωνικοποίησης. Σήμερα, δεν είναι μόνο η οικογένεια, το σχολείο και ο χώρος εργασίας που επηρεάζουν αυτή την κοινωνικοποίηση, αλλά και τα μέσα ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένων και των νέων τεχνολογιών πληροφορικής, της μουσικής και του κινηματογράφου. Τόσο οι παραδοσιακές, όσο και οι νέες δυνάμεις κοινωνικοποίησης εξυπηρετούν στη διατήρηση και τη διάδοση στερεότυπων που αφορούν τα (κοινωνικά) φύλα.

Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΑΠΕΧΕΙ ΠΟΛΥ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Τα παραδοσιακά στερεότυπα του φύλου παραμένουν βαθιά ριζωμένα στην Ευρωπαϊκή κουλτούρα και εκδηλώνονται στην καθημερινή πρακτική. Ως αποτέλεσμα, οι άντρες και οι γυναίκες ακόμη έχουν άνισες ευκαιρίες. Η Britta Lejon, πρώην Υπουργός για την Δημοκρατία και την Νεολαία στην Σουηδία, σκιαγράφησε με μια παρουσίαση το πώς αυτή η ανισότητα είναι πραγματικότητα ανάμεσα στα νεαρά άτομα της Ευρώπης:

- Οι νεαροί άντρες κερδίζουν περίπου 20% περισσότερα χρήματα από τις νεαρές γυναίκες·
- Όταν οι νεαροί άντρες και οι νεαρές γυναίκες ζουν μαζί, οι γυναίκες κάνουν τη διπλάσια δουλειά στο σπίτι από τους άντρες·
- Πολύ λίγοι πατεράδες παίρνουν γονική άδεια σε χώρες όπου αυτό είναι δυνατό.² Οι άντρες συνεχίζουν να λαμβάνουν μέρος σε περισσότερες, σημαντικές αποφάσεις από ότι οι γυναίκες. Παρόλα τα διάφορα θετικά μέτρα, η πολιτική συμμετοχή των γυναικών είναι ακόμη πολύ χαμηλή: στην Ευρώπη μόνο το 21% των βουλευτών είναι γυναίκες, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ του 4.4% στην Τουρκία μέχρι το 45% στη Σουηδία.³ Επειδή οι άντρες έχουν τους κύριους ρόλους στην πολιτική, στο χώρο της οικονομίας και στα μέσα ενημέρωσης, μπορούν να διαμορφώσουν την πολιτική ατζέντα και τη δημόσια συζήτηση. Γενικά, οι άντρες συνεχίζουν να θεωρούνται ως ο ανθρωπίνος κανόνας και το πρότυπο επίδοσης.

ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ

Πολλοί θεσμοί της κοινωνίας ενισχύουν τα παραδοσιακά στερεότυπα που αφορούν το φύλο. Τα μέσα ενημέρωσης, για παράδειγμα, παρουσιάζουν, κατά το πλείστο, τις γυναίκες ως αντικείμενα δράσης, ως θύματα και φροντιστές, ενώ οι άντρες συνήθως παρουσιάζονται ως δημιουργικοί, δυνατοί, έξυπνοι και γεμάτοι πρωτοβουλίες. Καθώς τα μέσα ενημέρωσης τονίζουν τη δύναμη και τα κατορθώματα του άντρα, η γυναίκα, ακόμη και η επιτυχημένη γυναίκα, συνήθως αξιολογείται από την εμφάνισή της. Με αυτούς τους τρόπους, τα μέσα ενημέρωσης, τα οποία περιλαμβάνουν την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τα σχολικά βιβλία, τα παιδικά βιβλία, τα περιοδικά, τις ταινίες και πολλές μορφές ηλεκτρονικής επικοινωνίας, διατηρούν και μεταδίδουν στερεότυπα που αφορούν άντρες και γυναίκες.

Όπως και με τα μέσα ενημέρωσης, η οικογένεια, τα σχολεία και τα κέντρα αναψυχής έχουν ευθύνες για την ενίσχυση των στερεοτύπων που αφορούν το φύλο. Μια πρόσφατη έρευνα δείχνει ότι οι καθηγητές αξιολογούν θετικά τα αγόρια πιο συχνά όταν είναι δυναμικά, επιθετικά, ανεξάρτητα, διερευνητικά και ανταγωνιστικά, ενώ τα κορίτσια συνήθως λαμβάνουν θετική ανατροφοδότηση όταν είναι υπάκουα, ευγενικά, τρυφερά, παθητικά και θετικά με την κοινότητα.⁴ Επειδή τέτοια στερεότυπα δημιουργούνται κυρίως κατά τη διάρκεια των σχολικών χρόνων, πολλά κορίτσια αποθαρρύνονται από το να δρουν ανεξάρτητα, να ανταγωνίζονται και να συμμετέχουν τα ίδια στη δημόσια σφαίρα.⁵ Τα κορίτσια που δε συμβιβάζονται με τις στερεοτυπικές προσδοκίες ίσως να βιώσουν κριτική, εξοστρακισμό ακόμη και βία.

Τα παραδοσιακά στερεότυπα των φύλων μπορεί να βλάψουν τα αγόρια, όπως και τα κορίτσια. Οι στερεοτυπικές προσδοκίες των αντρών για δύναμη και ανταγωνισμό συχνά συγκρούονται με τις καθημερινές εμπειρίες του αγοριού, όπως το να ζει σε μη τυπικές οικογενειακές δομές, την αντρική ανεργία ή την αυξανόμενη παρουσία των γυναικών στη δημόσια σφαίρα. Τέτοιες συγκρούσεις ίσως να συγχύσουν την ανάπτυξη της ταυτότητας του φύλου του αγοριού. Τα αγόρια που δεν ταιριάζουν με τα τυπικά αντρικά στερεότυπα μπορεί να υποφέρουν από εκφοβισμό, αποκλεισμό και διακρίσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Σε τι βαθμό συμβιβάζεται η κοινότητά σας με τα στερεότυπα των φύλων; Πώς επηρεάζουν τις ζωές των παιδιών αυτά τα στερεότυπα; Τη δική σας ζωή;

ΒΙΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΦΥΛΟ

Η βία με βάση το φύλο είναι ένας όρος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει οποιαδήποτε μορφή βίας, σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική ή κοινωνικο-πολιτισμική, που ασκεί αρνητική επιρροή πάνω στη σωματική και ψυχολογική υγεία, την ανάπτυξη και την ταυτότητα ενός ατόμου, και είναι το αποτέλεσμα των αδικιών με βάση το φύλο, που εκμεταλλεύεται το διαχωρισμό ανάμεσα σε αρσενικά και θηλυκά, μεταξύ αρσενικών και μεταξύ θηλυκών. Η βία με βάση το φύλο μπορεί να επηρεάσει και τους άντρες και τις γυναίκες, αλλά επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια και, συνεπώς, η βία με βάση το φύλο, συνήθως απλοποιείται με τον όρο 'βία ενάντια στις γυναίκες'.

Η βία με βάση το φύλο είναι παρούσα σε κάθε χώρα και διαπερνά τα σύνορα της κουλτούρας, της κοινωνικής τάξης, της εκπαίδευσης, της εθνότητας και του κοινωνικού υπόβαθρου. Για παράδειγμα, οι στατιστικές παρουσιάζουν ότι το 12% με 15% των κοριτσιών και των γυναικών στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν βία στο σπίτι καθημερινά.⁶ Ο εκφοβισμός και η σεξουαλική παρενόχληση προς τις γυναίκες είναι επίσης εμφανής στις διάφορες καταστάσεις της ζωής, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών οργανισμών και των χώρων εργασίας.

Ωστόσο, φυσικά, η βία με βάση το φύλο επηρεάζει και τους άντρες. Για παράδειγμα, τα αγόρια και οι άντρες που δεν έχουν τις παραδοσιακές 'αντρικές αρετές' αντιμετωπίζουν πειράγματα και βία. Παρομοίως, οι ομοφυλόφιλοι και οι λεσβίες υπόκεινται και αυτοί συχνά σε σωματική και προφορική βία, ιδιαίτερα στα σχολεία όπου τα παιδιά και τα νεαρά άτομα ανακαλύπτουν τη σεξουαλικότητα.

Η βία με βάση το φύλο θέτει ένα σοβαρό εμπόδιο στην ισότητα μεταξύ των γυναι-

κών και των αντρών και είναι μια παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι βίαιες πράξεις που βασίζονται στη διαφορά φύλου γενικώς επιτελούνται από άτομα που είναι συνήθως άτομα στενού του περιβάλλοντος των θυμάτων. Οι κρατικοί θεσμοί, ωστόσο, έχουν κύριο ρόλο και υποχρέωση να ανταποκρίνονται στα θύματα και να εργάζονται για την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας με βάση το φύλο. Ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αφορά αυτό τον στόχο είναι η 'Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων Κατά των Γυναικών' (ΣΕΔΚΓ) των Ηνωμένων Εθνών, στην οποία, μέχρι σήμερα, 185 χώρες είναι μέλη.

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, η «Σύμβαση παρέχει τη βάση για την πραγματοποίηση της ισότητας μεταξύ των γυναικών και των αντρών μέσω της διασφάλισης, της ίσης πρόσβασης των γυναικών και τις ίσες ευκαιρίες στην πολιτική και τη δημόσια ζωή – συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι – όπως και στην εκπαίδευση, την υγεία και την απασχόληση. Τα κράτη μέλη συμφώνησαν να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένου νομοθεσίας και προσωρινών ειδικών μέτρων, ώστε οι γυναίκες να μπορούν να απολαμβάνουν όλα τα ανθρωπίνια δικαιώματά τους και τις θεμελιώδεις ελευθερίες τους».⁷

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΦΥΛΩΝ;

Η εκπαίδευση για θέματα φύλων, ιδιαίτερα όταν αναφέρεται και στα αγόρια και στα κορίτσια, μπορεί να είναι μια θετική δύναμη για τη δημιουργία της ισότητας μεταξύ των φύλων στη σύγχρονη κοινωνία. Επιδιώκει να αλλάξει τους ρόλους που έχουν τα κορίτσια και τα αγόρια και οι γυναίκες και οι άντρες στην ιδιωτική και τη δημόσια ζωή. Με τη μείωση των στερεοτύπων με βάση το φύλο, η εκπαίδευση για θέματα φύλων βοηθά τα παιδιά να πραγματοποιήσουν μια πραγματική ισότητα των πολιτών, όπου τα αρσενικά και τα θηλυκά ζουν σε σχέσεις συνεργασίας και αμοιβαίου σεβασμού.

Η εκπαίδευση για θέματα φύλων αρχίζει με την ευαισθητοποίηση για το φύλο. Αυτό σημαίνει την αναγνώριση των αρνητικών επιδράσεων των στερεοτύπων των φύλων και την αντιμετώπιση των ανισοτήτων που πηγάζουν από αυτά.⁸ Το αποτέλεσμα της εκπαίδευσης για θέματα φύλων για τα κορίτσια είναι περισσότερο αυτοπεποίθηση, δυναμισμός, ανεξαρτησία και συμμετοχή στη δημόσια σφαίρα. Το αποτέλεσμα για τα αγόρια είναι να ξεπεράσουν το φόβο της αποτυχίας, να μάθουν να είναι λιγότερο επιθετικά, να γίνουν πιο κοινωνικά και υπεύθυνα και να συμμετέχουν περισσότερο στην ιδιωτική σφαίρα.

Μια σημαντική λειτουργία της εκπαίδευσης για θέματα φύλων είναι να διαχωρίζει μεταξύ των γεγονότων και των υποθέσεων ή των απόψεων. Αναλύοντας ιστορίες ή τις δικές τους δραστηριότητες, τα παιδιά μπορούν γρήγορα να αποδεχτούν ότι είναι φυσιολογικό τα κορίτσια να υιοθετούν «αγορίστικα» χαρακτηριστικά και τα αγόρια να είναι ευαίσθητα και ευάλωτα. Όλα τα παιδιά χρειάζονται να αποδεχτούν τους εαυτούς τους ως σύνθετα και μοναδικά άτομα, με ένα ευρύ φάσμα χαρακτηριστικών. Τα στερεότυπα και οι αυστηρές προσδοκίες για τα φύλα μπορεί να βλάψουν την ατομική ανάπτυξη και την πραγματοποίηση του πλήρους φάσματος των δυνατοτήτων που έχουν τα κορίτσια και τα αγόρια.

Η εκπαίδευση για θέματα φύλων είναι μια συνεχής διαδικασία που δε μπορεί να περιορίζεται σε συγκεκριμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αποφεύγουν τις δραστηριότητες που έχουν στερεοτυπικό χαρακτήρα από τη νεαρή ηλικία και να διασφαλίζουν ότι τα κορίτσια και τα αγόρια έχουν τις ίδιες ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεργασία σε οποιαδήποτε δραστηριότητα. Τα κορίτσια πρέπει να ενθαρρύνονται να ανταγωνίζονται, τόσο ακαδημαϊκά όσο και στον αθλητισμό, ενώ τα αγόρια πρέπει να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που αφορούν τη φροντίδα. Τα δυο φύλα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε όλα τα είδη δραστηριοτήτων, π.χ. στη χορωδία, στο θέατρο και στο χορό, στις ξυλοκατασκευές, στο μαγείρεμα, στην ορειβασία και στο σκάκι. Τα κορίτσια πρέπει να λαμβάνουν θετικά σχόλια για τις επιτυχίες τους και τα αγόρια για το ότι νοιάζονται και δείχνουν αλληλεγγύη.

Ακόμη ένας σημαντικός στόχος της εκπαίδευσης για θέματα φύλων είναι να βοηθήσει τα παιδιά να αναγνωρίσουν την κοινωνική αξία των παραδοσιακών γυναικείων δραστηριοτήτων, όπως τη μητρότητα, και τα χαρακτηριστικά όπως η φροντίδα, η προσοχή, η συνεργασία και η ανεκτικότητα. Αυτή η αναγνώριση μπορεί να οδηγήσει σε αληθινές

συνεργασίες μεταξύ των αντρών και των γυναικών, οι οποίες είναι κύριος στόχος της εκπαίδευσης για θέματα φύλων. Με αυτό τον τρόπο, τα παιδιά μαθαίνουν ότι οι διαφορετικές συνεισφορές των αντρών και των γυναικών στην οικογένεια και στην κοινωνία είναι το ίδιο σημαντικές και ότι και οι άντρες και οι γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Για να είναι αποτελεσματικοί με την εκπαίδευση για θέματα φύλων, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αναγνωρίσουν τα δικά τους στερεότυπα και να προβληματιστούν με το κατά πόσο οι διδακτικές τους μέθοδοι, η γλώσσα και η αλληλεπίδραση με τα αγόρια και τα κορίτσια αντανάκλα την ισότητα των φύλων που προσπαθούν να μεταδώσουν.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Το Συμβούλιο της Ευρώπης αναγνωρίζει την ισότητα μεταξύ των γυναικών και των αντρών ως ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Το Άρθρο 14 της **Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα** δηλώνει ότι, «η απόλαυση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών πρέπει να διαφυλάσσεται χωρίς διακρίσεις σε κανένα είδος όπως το φύλο, η φυλή, το χρώμα, η γλώσσα, η θρησκεία, οι πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις...». Αυτό το άρθρο παρέχει τη βάση για την εκτεταμένη δράση για τον οργανισμό. Το υπεύθυνο σώμα είναι η **Συντονιστική Επιτροπή για την Ισότητα, μεταξύ των Γυναικών και Αντρών** (ΣΕΙΓΑ), η οποία αναλύει, μελετά και αξιολογεί, καθορίζει στρατηγικές και πολιτικά μέτρα και, όπου είναι αναγκαίο, αποφασίζει για τα κατάλληλα νομικά εργαλεία.⁹

Μέσω των προσπαθειών και των εκστρατειών ευαισθητοποίησης, όπως την εκστρατεία «Σταματήστε τη Βία στο Σπίτι Ενάντια των Γυναικών»¹⁰, το Συμβούλιο της Ευρώπης αντιμετωπίζει ενεργά τη βία με βάση το φύλο. Το πρόγραμμα του Συμβουλίου 'Χτίζοντας μια Ευρώπη για και μαζί με τα Παιδιά' στοχεύει στις διάφορες μορφές παιδικής, σεξουαλικής κακοποίησης: την αιμομιξία, την πορνογραφία, την πορνεία, τη διακίνηση των ανθρώπων και τη σεξουαλική κακοποίηση από τους συνομήλικους.¹¹

ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

Το πρώτο νομικά, δεσμευτικό, διεθνές έγγραφο που απαγορεύει τις διακρίσεις ενάντια στις γυναίκες και που αναγκάζει τις κυβερνήσεις να λάβουν μέτρα για χάρη της ισότητας για τις γυναίκες και τους άντρες, είναι η **Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων Ενάντια στις Γυναίκες** (ΣΕΔΕΓ)¹². Από τότε που τέθηκε σε ισχύ το 1981, η ΣΕΔΕΓ αναφέρεται διεξοδικά στα βασικά δικαιώματα των γυναικών στην πολιτική, την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, το νόμο, την περιουσία, το γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις. Οι χώρες που έχουν επικυρώσει ή που προσχώρησαν στη Σύμβαση είναι νομικά δεσμευμένες να θέσουν σε πράξη τις πρόνοιές της. Έχουν επίσης υποχρέωση να υποβάλλουν εθνικές εκθέσεις τουλάχιστον κάθε τέσσερα χρόνια, σχετικά με τα μέτρα που έχουν λάβει για να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις της συνθήκης. Από το 2000, γυναίκες ή ομάδες γυναικών έχουν δυνατότητα να υποβάλουν παράπονα που αφορούν παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους, στην Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων Ενάντια στις Γυναίκες, η οποία μπορεί να διεξάγει έρευνες σε περίπτωση σοβαρών ή συστηματικών παραβιάσεων.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Η χώρα σας είναι κράτος μέλος της ΣΕΔΕΓ; Αν ναι, πότε υπέβαλε τελευταία την έκθεσή της; Υπήρξαν οποιεσδήποτε ομάδες που να έχουν υποβάλει 'σκιάδη έκθεση' προσφέροντας εναλλακτικές απόψεις από αυτές των κυβερνήσεων; Προσπαθήστε να μάθετε!

Το 2000, τα Ηνωμένα Έθνη εγκαινίασαν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας,¹³ ένας από τους οποίους είναι «η εξάλειψη της ανισότητας μεταξύ των φύλων στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά προτίμηση από το 2005, και σε όλα τα επίπεδα, μέχρι το 2015». Αυτό το πρόγραμμα έχει σχέση με την Ευρώπη, όπου η ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση και η πλήρης συμμετοχή των κοριτσιών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων έχει προοδεύσει, αλλά δεν είναι ακόμη μια πραγματικότητα.

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Το Άρθρο 2 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού επιβεβαιώνει ότι τα δικαιώματα που διαφυλάσσονται στη Σύμβαση θα διασφαλιστούν χωρίς οποιαδήποτε διάκριση, συμπεριλαμβανομένου και του φύλου του παιδιού. Το Άρθρο 18 στοχεύει σε έναν πιο ισορροπημένο ρόλο των γονιών στην οικογένεια και την παιδική φροντίδα δηλώνοντας ότι, «και οι δυο γονείς μοιράζονται την ίδια ευθύνη για την ανατροφή των παιδιών τους και θα πρέπει πάντα να αναγνωρίζουν τι είναι καλύτερο για το παιδί τους».

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Akerlund, Pia, Girl's Power: A compilation from the conference on gender equality: Swedish National Board for Youth Affairs, Stockholm, 2000
- The Council of Europe Campaign to Combat Violence against Women, Including Domestic Violence, Fact sheet: Council of Europe, 2006: www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/source/PDF_FS_Violence_Campaign_rev_E.pdf
- Domestic Violence against Women and Girls: UNICEF, Innocenti Centre, Florence, 2000: www.unicef-icdc.org/publications/pdf/digest6e.pdf
- Gender Matters- A manual on addressing gender-based violence with young people: Council of Europe, 2007
- Making Rights Reality, Gender awareness workshops: Amnesty International, 2004: [http://web.amnesty.org/library/pdf/ACT770352004ENGLISH/\\$File/ACT7703504.pdf](http://web.amnesty.org/library/pdf/ACT770352004ENGLISH/$File/ACT7703504.pdf)
- Promoting Gender Mainstreaming in Schools, Final Report of the Group of Specialist EG-S-GS (2004) RAP FIN Council of Europe, 2004: [www.coe.int/T/E/Human_Rights/Equality/PDF_EG-S-GS\(2004\)_E.pdf](http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Equality/PDF_EG-S-GS(2004)_E.pdf)
- Sex-Disaggregated Statistics on the Participation of Women and Men in Political and Public Decision making in Council of Europe member states, Steering Committee for Equality between Women and Men (CDEG): Doc.CDEG (2006) 15, Council of Europe, 2006: [www.coe.int/t/e/human_rights/equality/1PDF_CDEG\(2006\)15_E.pdf](http://www.coe.int/t/e/human_rights/equality/1PDF_CDEG(2006)15_E.pdf)
- Thun, Eva, Gender Stereotypes in the School, Hirnok Feminist webportal, Hungary 2002

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- Χτίζοντας μια Ευρώπη για και μαζί με τα Παιδιά: www.coe.int/t/transversalprojects/children/violence/sexualAbuce_en.asp
- Ισότητα Μεταξύ Γυναικών και Αντρών: www.coe.int/T/e/human_rights/equality
- Σεξουαλική Κακοποίηση των Παιδιών... βλάβη ζωής: Συμβούλιο της Ευρώπης: www.coe.int/t/transversalprojects/children/violence/sexualAbuce_en.asp
- Σταματήστε την Ενδοοικογενειακή Βία ενάντια στις Γυναίκες: www.coe.int/t/dc/campaign/stopviolence/default_en.asp
- Σταματήστε τη Βία ενάντια στις Γυναίκες: <http://web.amnesty.org/actforwomen/index-eng>
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων Ενάντια των Γυναικών: www.un.org/womenwatch/daw/cedaw
- UN Development Fund for Women: www.unifem.org
- Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας του ΟΗΕ: www.un.org/millenniumgoals
- Young Women from Minorities: www.scas.acad.bg/WFM/default.htm
- What Do We Mean by 'Sex' and 'Gender'? Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας: www.who.int/gender/whatisgender/en

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Βλέπε, What do we mean by 'sex' and 'gender'? www.who.int/gender/whatisgender/en
2. Lejon, Britta quoted in Åkerlund, Pia, *Girl's Power: A compilation from the conference on gender equality*: Swedish National Board for Youth Affairs, Stockholm, 2000
3. *Sex-Disaggregated Statistics on the Participation of Women and Men in Political and Public Decision making in Council of Europe member states*, Steering Committee for Equality between Women and Men (CDEG): Doc.CDEG (2006) 15, Council of Europe, 2006
4. Thun, Eva, *Gender Stereotypes in the School*, Hírnök Feminist webportal, Hungary, 2002
5. *Promoting Gender Mainstreaming in Schools*, Final Report of the Group of Specialist. EG-S-GS (2004) RAP FIN Council of Europe, 2004, σ. 61
6. *The Council of Europe Campaign to Combat Violence against Women, including Domestic Violence, Fact sheet*: Council of Europe, 2006
7. www.un.org/womenwatch/daw/cedaw
8. *Making Rights a Reality, Gender awareness workshops*: Διεθνής Αμνηστία, 2004, σ. 61
9. Βλέπε Ισότητα Μεταξύ Γυναικών και Αντρών: www.coe.int/T/e/human_rights/equality
10. Βλέπε Σταματήστε την Ενδοοικογενειακή Βία ενάντια στις Γυναίκες: www.coe.int/t/dc/campaign/stopviolence/default_en.asp
11. Βλέπε Σεξουαλική Κακοποίηση των Παιδιών...βλάβη ζωής: www.coe.int/t/transversalprojects/children/violence/sexualAbuce_en.asp
12. Βλέπε Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων Ενάντια των Γυναικών: www.un.org/womenwatch/daw/cedaw
13. Βλέπε Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας του ΟΗΕ: www.un.org/millenniumgoals